

Woord vooraf

Consultatieve leerlingenbegeleiding is een *methodiek* om leerlingen te bespreken en een *denkwijze* waarbij preventie voorop staat. Het gaat om leerlingen, maar bij consultatieve begeleiding staan leraren centraal.

We focussen in dit boek op de sleutelrol die leraren vervullen: het creëren van situaties waarmee zij onderwijsdoelen binnen het bereik van leerlingen brengen. Als dat – om wat voor reden dan ook – niet goed lukt, is dat een aanleiding om als leraar een gesprek aan te gaan met een begeleider.

De besprekingen bij consultatieve leerlingbegeleiding zijn bedoeld om leraren te ondersteunen bij het vervullen van hun professionele taak. Oppervlakkig beschouwd lijkt de methodiek op een mediërende werkwijze, waarbij kinderen via een leraar begeleid worden. In Vlaanderen hanteert het decreet leerlingenbegeleiding daarvoor het begrip handelingsgericht advies. Daarbij is duidelijk wie de leerling is en is de ondersteuning van de leraar gericht op het versterken van de leerling.

Wie zich gaat verdiepen in consultatieve leerlingbegeleiding, zal ontdekken dat hier de begeleiding in dienst staat van de leraar. Het is niet nodig dat de begeleider weet wie de leerling is. Bij de methodiek consultatieve leerlingbegeleiding wordt het woord 'leerling' bewust gebruikt, omdat het verwijst naar onderwijssituaties, bedoeld om jongeren 'iets' te onderwijzen. Voor een goed begrip van consultatieve leerlingbegeleiding helpt het dan ook om steeds voor ogen te houden dat vragen rondom leerlingen consequent benaderd worden vanuit dit onderwijsgezichtspunt.

Vanuit dat perspectief krijgt de leerlingbespreking een specifieke invulling. De leraar gebruikt de bespreking niet zozeer om een leerlingprobleem door te geven aan een deskundige, met de bedoeling dat die de zorg overneemt en maatregelen treft. Bij consultatieve leerlingbegeleiding definiëren we de problemen die de leraar inbrengt, in de eerste plaats als professionele werkproblemen, waarvoor binnen de onderwijssituatie oplossingen gezocht worden. De oplossingen bestaan – eveneens in onderwijstermen –

voornamelijk uit veranderingen in de onderwijssituatie. Uiteraard met de bedoeling dat de leerling daarvan profiteert. En dat betekent in onderwijsjargon: dat de leerling bepaalde onderwijsdoelen (alsnog) bereikt.

Leraar en begeleider werken als twee professionals met elkaar samen. Hun samenwerking beperkt zich niet tot het analyseren van de problematiek, maar strekt zich ook uit tot het doorvoeren en vaststellen van resultaten van veranderingen. De samenwerking wordt niet gezien als een louter praktische bezigheid, maar als een methodische werkwijze. Consultatieve leerlingbegeleiding stroomlijnt de samenwerking tussen leraar en begeleider op een systematische manier.

Het is tegelijkertijd een *denkwijze* over zorg en onderwijs, waarbij *preventie* voorop staat: een poging om te bereiken dat zoveel mogelijk leerlingen profiteren van het geboden onderwijs. Consultatieve leerlingbegeleiding draagt bij aan preventie van onderwijsproblemen en als zodanig aan de kwaliteit van onderwijs. Scholen zullen leraren de ruimte moeten bieden om hun sleutelpositie optimaal te kunnen vervullen. Met consultatieve leerlingbegeleiding willen we daar een steentje aan bijdragen.

Het boek bestaat uit vier delen en is geschreven voor begeleiders, leraren en schooldirecties. Deel I schetst de kenmerken van consultatieve leerlingbegeleiding; haar plaats in het zorgcontinuüm, en de manier waarop leraar en begeleider kunnen samenwerken. Wat dat precies inhoudt, wordt uitgewerkt in deel II en III. In deel II ligt de nadruk op de betekenis van consultatieve leerlingbegeleiding voor leraren. In deel III wordt de methodiek onderbouwd en uitgewerkt, inclusief handreikingen voor begeleiders. Deel IV staat in het teken van een preventieve zienswijze op zorg en onderwijs. Wat betekent het voor scholen als zij consultatieve leerlingbegeleiding op een duurzame wijze willen invoeren?